

GIYBET, NEMİME, İFTİRA VE YALAN¹

İslam dini; sosyal ilişkilere, ahlâkî davranışlara, kişilik haklarının korunmasına, güven, huzur ve barış ortamını yok edecek, kavga, tartışma ve dargınlıklara sebep olacak davranışlardan kaçınılmasına büyük önem vermiştir. Bu sebeple sosyal ilişkileri zedeleyen, temel hakları ihlal eden ve ahlâkî zafiyete sebebiyete veren gıybet, iftira, yalan, nifak, fesat, tecessüs, haset, hiciv ve benzeri söz, fiil ve davranışları yasaklamıştır.

GIYBET

"Gıybet"; bir insanı gıyabında eleştirmek, çekiştirmek ve hoşlanmayacağı sözler söylemektir. Halk arasında buna "dedi-kodu" da denir. Kişinin bedeni, nesebi, ahlâkı, işi, dini, elbisesi, evi, bineği ve benzeri şeyler dedikodu konusu olabilir. Gözün şaşılığı, saçların döküklüğü, uzun veya kısa boylu, siyah veya sarı renkte olmak gibi nitelikler hakkında alaylı bir şekilde bahsedilmesi gıybet olur. Peygamberimiz (a.s.) ashabına;

أَتَدْرُونَ مَا الْغِيْبَةِ "Gıybet nedir bilir misiniz?" diye sormuş, sahabe;

قَالُوا اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ.

"Allah ve Resülü daha iyi bilir" cevabını vermişler, bunun üzerine Peygamberimiz (a.s.);

قَالَ ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ.

"Kardeşini onun hoşlanmadığı bir nitelik ile anmandır" diye tarif etmiştir. Kendisine,

قِيلَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ

"Kardeşimde dediğim nitelik varsa ne buyurursunuz? denilmesi üzerine,

قَالَ إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ اغْتَابْتَهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ فَقَدْ بَهْتَهُ

"Eğer dediğin sıfat kardeşinde varsa işte o zaman gıybet olur. Yoksa, ona bühtan ve iftira etmiş olursun" buyurmuştur."²

Dolayısıyla gıyabında konuşulan nitelik o kişide yoksa buna gıybet değil "iftira" denir. İftira gıybetten daha kötü bir davranıştır. Zira gıybette zikredilen husus kişide vardır, iftirada ise yoktur.

Peygamberimizin eşi Hz. Aişe validemiz anlatıyor: Bir gün Hz. Peygambere;

قُلْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَسْبُكَ مِنْ صَفِيَّةَ كَذَا وَكَذَا

¹ Bu bölüm Teftiş Kurulu Başkanı Hasan TAŞALTIN tarafından hazırlanmıştır.

² Müslim, Birr, 70, III, 2001; Ebu Davut, Edep, 40, V, 191-192.

قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ حَدِّثْنِي بِأَمْرٍ أَعْتَصِمُ بِهِ قَالَ

"Ey Allah'ın Elçisi! Bana sımsıkı sarılacağım bir amel söyle" dedim. Peygamber Efendimiz

قُلْ رَبِّيَ اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقِمَّ

"Rabbim Allah'tır de, sonra dosdoğru ol" buyurdu. Kendisine,

قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَخَوْفُ مَا أَخَافُ عَلَيَّ ؟

"Ey Allah'ın Elçisi! Hakkımda korkacağın şeyin en tehlikelisi nedir?" dedim.

فَأَخَذَ بِلِسَانِ نَفْسِهِ ثُمَّ قَالَ : هَذَا

"Mübarek dilini (eliyle) tuttu sonra "İşte budur" buyurdu. ⁴

Gıybet; kişi, aile, toplum hatta bir milletin bütün mensuplarını rencide edebilir. Bu; kişiler, aileler ve toplumlar arasında huzursuzluk, kırgınlık hatta kavgaya bile sebebiyet verebilir. Bu sebeple yüce Rabbimiz ve sevgili Peygamberimiz gıybet etmeyi şiddetle yasaklamışlar, büyük günah olduğunu bildirmiştir. Gıybet, müminin "fâsık" ve "âsî" olmasına sebep olur. Gıybeti yapılan kimse hakkını helal etmedikçe kişi gıybetin günahından kurtulamaz. Çünkü gıybet etmek kul hakkı yüklenmektir. Kul hakkını ise Allah bağışlamaz.

Söylediği söz, yaptığı fiil ve sergilediği davranış ile her türlü günahı ve kötülüğü işleyen, fert ve topluma zararlı olan, sözgelimi, hırsızlık ve iftira eden, ırz ve namus düşmanlığı yapan bir kimsenin bu ahlak dışı niteliği zararından korunması için bir başkasına söylenebilir. Bu gıybet değildir. Peygamberimiz (a.s.)'ın;

كل امتي معافى الا المجاهرون

"Mücahir (açıktan günah işleyen) kimse hariç bütün ümmetim affa mahzar olmuştur"⁵

"Mücâhir"; kötülüğünü açığa vuran, Allah'ın örttüğü günahı açan kimsedir. İbn Battal; "Günahı aleni yapmada Allah, Peygamber ve sâlih müminlerin haklarını hafife alma vardır" demektedir.⁶ Ancak kötülükleri ile topluma zarar veren kişilerin durumunu açıklarken bir fitneye sebep verilmemesine özen gösterilmelidir. Gayri meşru sözleri hiç çekinmeksizin yapıp duran fâsık kimselerin bu çirkin hallerinden korunma konusunda tedbirli olunmalıdır. Bu tedbir ve çalışmada şahsi bir kin ve garez öne çıkmamalıdır.

Gıybet, söz, yazı ve fiil ile yani el, kol, göz, kaş işaretleri ile de yapılabilir. Gıybetçi, içindeki kötü düşüncesini işaretlerle dillendirebilir.

Gıybet Edene Karşı Takınılacak Tavır

⁴ Tirimizî, Zühd, 60, IV, 607.

⁵ Buhârî, Ede., 60, VII, 79.

⁶ Canan, İbrahim, , Kütüb-ü Sitte Terceme ve Şerhi, XII, 124-127, Akçağ Yayınları,

Gıybeti yapılan kimse hakkında yapılan gıybeti duymuş ise ben de onun gıybetini yapayım diyemez. Bu takdirde kendisi de gıybet eden kişinin konumuna düşmüş, büyük günah işlemiş olur. Öyle ise ne yapması gerekir? Söz konusu edilen gıybet yanlış bilgidir kaynaklanıyorsa gıybete eden uygun bir üslup ile durumu anlatabilir. Sabırlı olmak, hiç duymamış gibi davranmak en isabetli olanıdır. Böyle davranabilen insan yüce Allah'ın şu emrine uymuş olur:

و لا تستوي الحسنه و لا السيئة ادفع بالتي هي احسن فاذا الذي بينك و بينه عداوة كنه ولي حميم

"İyilik, iyi söz ve davranış ile kötülük, kötü söz ve davranış bir değildir. Sen kötülüğü en güzel biçimde sav, bir de bakarsın ki seninle arasında düşmanlık bulunan kimse sanki sıcak ve samimi bir dost oluvermiştir." (Fussilet, 41/34)

Gıybeti yapılan kimse gıybet sebebiyle zarara uğramış veya zara uğraması söz konusu ise duruma müdahale edebilir, ilgili mercilere şikayet edebilir, zalimin yüzüne zulmünü söyleyebilir.

لا يحب الله الجهر بالسوء من القول الا من ظلم

"Allah, zulme uğrayanın dile getirmesi dışında çirkin sözün açıklanması sevmez" (Nisa, 4/148) anlamındaki âyet, bunun delilidir. Ancak gıybeti edilen kimsenin sabretmesi ve sızlanıp şikayet etmesinden daha hayırlıdır. Böyle yapabilirse;

و لئن صبرتم لهو خير للصابرين

"...Eğer sabrederseniz elbette bu sabredenler için daha hayırlıdır." (Nahl, 16/122. bk. Şûra, 42/40) anlamındaki âyetin gereğini yerine getirmiş olur.

Yanında gıybet yapılan kimsenin hiçbir şey söylemeden gıybeti dinlemesi âhlâkî bir davranış değildir. Ne yapması gerekir? Müminin aleyhine konuşulmasına, gıybetinin yapılmasına müsaade etmemesi gerekir. Bunu iki şekilde yapabilir:

a) Sözlü olarak müdahale eder, bunun doğru olmadığını, gıybet etmenin haram ve büyük günah olduğunu söyler. Bu, müminin iyiliği emretme ve kötülükten sakındırma görevidir. Kur'an'ın bir çok âyetinde bu husus müminlere görev olarak yüklenmektedir. Yüce Allah,

والمؤمنون والمؤمنات بعضهم اولياء بعض يامرون بالمعروف و ينهون عن المنكر

"Mümin erkek ve mümin kadınlar birbirlerinin dostlarıdır, iyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar..." (Tevbe, 9/71) Peygamberimiz (a.s.) ise

من رأى منكم منكرا فليغيره بيده فان لم يستطع فبلسانه فان لم يستطع فبقلبه و ذلك اضعف الايمان

"Sizden kim bir kötülüğü görürsü onu eliyle değiştirsin, eliyle değiştirmeye gücü yetmiyorsa onu diliyle değiştirsin, dili ile değiştirmeye gücü yetmiyorsa kalbiyle (fikriyle onu tasvip etmesin, protesto etsin). Bu imanın(in gerektirdiği amellerin) en zayıf olanıdır"⁷ buyurmaktadır. Mümin bu emirlere uyararak bir haramın işlenmesine izin vermemeli, engel olmalıdır.

⁷ Müslim, İmân, 78, I, 69; Ebû Dâvûd, Salat, 248, I, 677.

b) Sözlü olarak gıybetin yapılmasına engel olamayacaksa hiç olmazsa yapılan gıybet ortak olmamalı, gıybet sözlerini dinlememeli, gıybet yapılan ortamı terk etmelidir. Bu husus, yukarıdaki hadisin üçüncü şıkında ifade edilen davranışı sergilemektir.

Gıybet Etmenin Müeyyidesi

Gıybet etmenin âyet ve hadislerde dünyada uygulanacak bir müeyyidesi bildirilmemiştir. Ancak tövbe edilmediği veya affedilmediği takdirde âhirette cezasını çeker. Onun için mümin gıybet etmemelidir. Etti ise günahına tövbe etmeli, gıybet ettiği kimseden af ve helalık dilemelidir. Aksi takdirde âhirette "müflis" durumuna düşecek sevaplarından gıybet ettiği kimseye vermek durumunda kalacaktır.⁸ Tâbiîn âlimlerinden Hasan Basrî, kendisinin gıybetini yapan birine bir tabak hurma göndermiş ve işittiğine göre amelinden bir miktar bana hediye etmişsin, ben de hurma göndererek karşılık verdim, hediyemi kabul et” demiştir.⁹

Bu itibarla aklını kullanan, âyet ve hadisleri iyice düşünen, âhirete îman eden müslüman, gıybet belasından kendisini korumalıdır.

KOĞUCULUK

"Koğuculuk" insanlar arasında söz taşımaktır. Bu, İslam'ın yasak ettiği ve büyük günah olarak saydığı ahlak dışı kötü davranışlardan biridir. Koğuculuk yapan kimseler, Peygamber efendimizin hadislerinde "nemmâm" ve "kattât" olarak isimlendirilmiş ve bu kimselerin (cezalarını) çekmeden cennete giremeyecekleri bildirilmiştir:

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ نَمَامٌ

“Nemmâm cennete girmeyecektir”,

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ كَاتَاتٌ

"Kattât cennete giremez."¹⁰

Hadiste geçen "kattât" ve "nemam" kişiler arasında söz taşıyıcısı demektir. Bazı alimler; "nemâm" sözü bizzat dinleyip nakleden kimse;, "kattât" ise, söylenenlere kulak kabartıp işittiği geliş güzel dedikoduları nakleden kimsedir şeklinde tanımlamışlardır.

Nemime; bir kimsenin halini bir başkasına fesada sebep olacak bir tarzda, rızası olmadan nakletmektir.

Peygamberimiz (a.s.) ahabından herhangi biri hakkında hoşuna gitmeyecek bir söz, bir davranış, kötü bir huy anlatılmamasını, onlar hakkındaki yi zannı yok edecek bir durumun olmamasını istemiş ve onlara,

لَا يُبَلِّغُنِي أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِي عَنْ أَحَدٍ شَيْئًا

"Kimse bana ahabımdan birinden (canımı sıkacak) bir söz getirmesin buyurmuş, sebebini,

⁸ Tirmizî, Kıyame, 2, IV, 613.

⁹ Gazali, *İhya-u Ulumu'd-Din*, III, .343. Çeviri Ahmet Serdaroğlu, Bedir Yayınları, İstanbul,....

¹⁰ Buhari, Edeb 50, VIII, 86;Ebu Davud, Edeb 38, V, 190; Tirmizi, Birr 79, IV, 375.

فَإِنِّي أَحِبُّ أَنْ أُخْرَجَ إِلَيْكُمْ وَأَنَا سَلِيمٌ الصَّدْرِ

"Çünkü ben, karşınıza zihnimde hiç bir şey olmadan çıkmayı seviyorum "¹¹ şeklinde açıklamıştır.

Nemime; fertler arasındaki iyi ilişkileri bozan, toplumun huzurunu kaçıran, kardeşlik, birlik ve beraberliği olumsuz yönde etkileyen gayr-i ahlâkî bir davranıştır.

Nemîmeye taraf olanlar, nemâmın sözüne itibar etmemeleri gerekir. Yüce Allah,

و لا تطع كل حلاف مهين هماز مشاء بننين مناع للخير معتد اثيم عتل بعد ذلك زنييم ان كان ذا مال و بنين

“Yemin edip duran, aşağılık, daima kusur arayıp kınayan, durmadan söz taşıyan iyiliği hep engelleyen, saldırgan, günaha dadanmış, kaba saba, bütün bunların ötesinde soysuz olan kimseye mal ve oğulları v ar diye boyun eğme" (Kalem,68/10-14) anlamındaki âyette sözünün dinlenmemesi gerekenler arasında Koğuculuk yapanları da zikretmiştir.

İFTİRA

Bir kimsenin işlemediği bir suçu yapmış gibi anlatmak, onda bulunmayan bir kötülüğü varmış gibi göstermek iftiradır. Özellikle ahlaklı erkek ve kadınlar hakkında namuslarıyla ilgili konularda iftirada bulunmak büyük günahdır. Peygamberimiz (a.s.) اجتنبوا السبع الموبقات "Helâk edici yedi büyük günahtan sakının" buyurmuş bu yük günah arasında iffetli ve namuslu kadınlar iftirada bulunmayı da saymıştır.¹²

Bu konuda Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا كَتَبْنَا لَهُنَّ وَإِنَّمَا مُبِينًا

“Mü’min erkeklere ve Mü’min kadınlara yapmadıkları bir şeyden dolayı eziyet edenler, şüphesiz bir iftira ve apaçık bir günah yüklenmişlerdir” (Ahzab 33/58).

Kişinin sorumluluğunu unutarak isteklerine ulaşmak amacıyla insanlara iftira etmek bir hastalıktır. İftiranın gayesi; insanları işinden ve şerefinden etmek, şerefli ve dürüst insanları yıpratmaktır. Bu bakımdan her söze, her habere inanmamak, onu iyice araştırmak gerekir. Özellikle ırz ve namus konularında hemen görüş belirtmemek, sonucu itibariyle son derece isabetli bir tutum olur. Nitekim Yüce Allah,

يا ايها الذين امنوا ان جاءكم فاسق بنبا فتبينوا ان تصيبوا قوما بجهالة فتصبحوا على ما فعلتم نادمين

“Ey iman edenler! Size fâsık birisi bir haber getirirse, bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için haberin doğruluğunu araştırın" (Hucurat,49/6) buyurmaktadır.

Yüce Allah, ağızdan çıkan her sözün yazıcı melekleri tarafından kaydedildiğini bildirmektedir:

¹¹ Ebu Davud, Edeb 33, V, 183.

¹² Buhârî, Vasâyâ, 23, III, 195; Müslim, Îmân, 144, I,91.

مَا يَنْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

“İnsan, (iyi veya kötü) her hangi bir söz söylemez ki, yanında (yaptıklarını) gözetleyen (ve tespit eden) hazır bir melek bulunmasın” (Kaf,50/18)

İftiranın Müeyyidesi

Yüce Allah, Kur'ân'da, namuslu bir erkek ve kadına iftira eden kimsenin cezası bunu dört âdil şahit ile ispat edemeyen müfterîlerin cezalarının seksen sopa vurulması olduğunu ve bunların tanıklıklarının ebedî olarak kabul edilmemesi gerektiğini bildirmektedir (Nur, 24/40). Bu ceza, iftiranın ne kadar büyük günah olduğunu ifade etmektedir. Yüce Allah iffetli insanlara iftira edenlerin dünya ve âhirette lanet ve büyük bir ceza olduğunu bildirmektedir:

ان الذين يرمون المحصنات الغافلات المؤمنات لعنوا في الدنيا والخرة و لهم عذاب عظيم "İffetli ve (haklarında uydurulan kötülüklerden) habersiz mümin kadınlara zina isnat edenler gerçekten dünya ve âhirette lanetlenmişlerdir ve onlara çok büyük bir azap vardır" (Nur, 24-22)

Yüce Allah nur suresinde Peygamberimizin eşi Aişe validemize böyle bir suçu isnat eden ve ileri geri konuşanları kınamakta, müminlerin böyle bir davranışta bulunmamaları gerektiğini bildirmektedir (Nur, 24/11-20).

Mümin, başkasının kusurlarını saymak veya söylemek yerine kendi kusurlarını gözünün önüne getirmelidir, başkalarının yanlışlarını ve kusurlarını söylemek ve anlatmak müminin görevi değildir. Bu günahlar, kalbimizi, aklımızı ve vicdanımızı kirletir, bizi suçlu yapar.

YALAN SÖYLEMEK

Yalan, gerçek dışı ve aslı olmayan söz söylemektir. Yalan İslam'ın şiddetle yasak kıldığı ve büyük günah saydığı davranışlardan biktir. Yalan söylemek münafıklığı alâmetidir: Peygamberimiz (a.s.),

اية المنافق ثلاث اذا حدث كذب و اذا وعد اخلف و اذا اؤتمن خان

"Münafıklığın alameti üç tanedir; (Münafık); konuştuğu zaman yalan konuşur, vaat ettiği zaman döner, sözünü tutmaz, bir şey emanet edildiği zaman ona hainlik eder"¹³ buyurmuştur. Yalancılık çok kötü bir huydur. Yüce Allah;

واجتنبوا قول الزور

“Yalan sözden kaçının” (Hac, 22/30),

و قولوا قلا سديدا

"Doğru söz söyleyin" (Ahzab, 33/70) buyurmaktadır.

ان الكذب يهدي الى الفجور و ان الفجور يهدي الى النار و ان الرجل ليكذب حتى يكتب عند الله كذابا

¹³ Tirmizî, İman, 14, V, 19.

"Yalan insanı itaatsizliğe, kötülüğe götürür. Kötülük de insanı cehenneme götürür. Kişi yalan söyleye söyle Allah katında çok yalancı olarak yazılır."¹⁴ Bir insan "çok yalancı" damgasını yedi mi hem Allah katında hem insanların nazarında itibarı kalmaz, Allah bu kimseye yardım etmez, onu doğru yola iletmez.

ان الله لا يهدي من هو مسرف كذاب

“Allah, haddi aşan, yalancı kimseyi doğru yola iletmez” (Mümin,,40/28)

Yalan söylemek şöyle dursun iyice bilmediğimiz bir konuda söz söylememizi bile yüce Allah yasaklamaktadır:

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا

“İyice bilmediğin bir şeyin ardına düşme, arkasına düşme! Çünkü kulak, göz, kalp bunların hepsi yaptıklarından mesuldür” (İsra,17/36).

Peygamberimiz (a.s.) ise;

و من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليقل خيراً أو ليسكت

"Allah'a ve âhret gününe iman eden kimse ye doğru ve faydalı söz söylesin ya da sussun"¹⁵ buyurmaktadır.

Yalancılık, ahlakın bozulmasına, ailelerin yıkılmasına, toplumun fesadına, işlerin dağılmasına sebebiyet verebilir. Yalan söyleyen kimse insanların gözünden düşer, sözüne itibar edilmez, doğru söylediğine de inanılmaz duruma düşer. “Yalan söyleyenin evi yanmış, buna kimse inanmamış,” atasözü, yalancının sonunun nasıl hüsrana olduğunu belirtmektedir. Yine atalarımız; “yalancının mumu yatsıya kadar yanar”, “şehrin yukarısında bir yalan söyledim, aşağıda kendim de inandım”, “yalan söyle, tutunmazsa izi kalır” sözleriyle yalanın toplum hayatındaki olumsuz etkisine dikkati çekmişlerdir. Yalanın etkisi uzum ömürlü değildir. Yalancının yalanı,1 mutlaka bir vesile ile ortaya çıkar ve o kişiler musalla taşına konduğunda;“ey cemaat bu mevtayı nasıl bilirsiniz” diyen imam-hatibin sorusuna, diliyle, "Allah rahmet etsin" dese bili "içinden yalancının biriydi" der.

Peygamberimiz çocukları avutmak amacıyla bile yalan söylenmesini hoş karşılamamaktadır:

Sahabeden Abdullah İbnu Amir (r.a.) anlatıyor:

أَنَّهُ قَالَ دَعَتْنِي أُمِّي يَوْمًا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاعِدًا فِي بَيْتِنَا فَقَالَتْ : هَا تَعَالَ أُعْطِيكَ

“Bir gün, Allah'ın Elçisi (a.s.), evimizde otururken, annem beni çağırdı ve, “Hele bir gel sana ne vereceğim!” dedi. Resulullah (a.s.) anneme

فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَ مَا أَرَدْتِ أَنْ تُعْطِيَهُ

, “Çocuğa ne vermek istemiştin?” diye sordu. Annem,

¹⁴ Buhârî, Edeb, 69, VII, 95; Müslim, Birr, 103, 104, III, 2012-2013.

¹⁵ Müslim, İman, 75. I, 68.

“Ona bir hurma vermek istemişim” deyince, Peygamberimiz (a.s.),

“*Dikkat et! Eğer ona bir şey vermeyecek olursan üzerine bir yalan yazılacak!*” buyurdu ¹⁶

Bu hadiste, çocuk terbiyesinde yalan söylememenin çok önemli olduğu vurgulanmaktadır. Peygamberimiz bu yanlışlığı, karşılıklı bir diyalog ve mantık çerçevesi içinde sürdürerek öğretmiştir. Hepimiz biliriz ki yanlış yolda yürüyerek doğru yola çıkılmaz. Hayatımızı doğrular üzerine programlayarak yaptıklarımızla toplum içinde şahsiyetli bir yerimizin olacağını unutmamalıyız.

YALANCI ŞAHİTLİK

İnsanların ruhuna zarar veren, hakkını zayi eden, anarşiyi yayan, **yalancı şahitlik** de; toplumsal kötülüklerin en tehlikelisi ve en çirkin olanıdır. Yüce Allah,

كونوا قوامين لله شهداء بالقسط

“Allah için adaletle şahitlik edenler olun” (Mâide, 5/8) buyurmuş, bırakın yalancı şahitlik yapmayı, şahitlik yapmamamın bile günah olduğunu bildirmiştir:

لا تكتموا الشهادة ومن يكتمها فانه اثم قلبه

“Şahitliği gizlemeyin. Kim tanıklığı gizlerse bilsin ki onun kalbi günahkardır” (Bakara, 2/283)

Yüce Allah "Rahmanın kulları" diye övdüğü ve cennete koyacağını bildirdiği müminlerin özellikleri arasında onların yalancı şahitlik yapmamayı da zikretmiştir:

والذين لا يشهدون الزور

"(O Rahmanın kulları), yalan yere şahitlik etmeyen kimselerdir" (Furkan,25/ 72)

Yüce Allah,

و ان تبدوا ما في انفسكم او تخفوه يحاسبكم به الله

"...İçinizdekini açıklasanız da, saklasanız da Allah onu bilir ve onunla sizi hesaba çeker" (Bakara,2/284) buyurmaktadır. Sevgili Peygamberimiz (a.s.) ise;

لا يستقيم ايمان عبد حتى يستقيم قلبه و لا يستقيم قلبه حتى يستقيم لسانه و لا يدخل رجل الجنة لايامن جاره بوائقه

"*Kulun kalbi doğru olmadıkça imanı doğru olmaz, dili doğru olmadıkça kalbi doğru olmaz. Komşusu zararlarından emin olmadıkça kişi cennete giremez*"¹⁷ buyurmuştur.

¹⁶ Ebû Davûd, Edeb 88, V, 265.

¹⁷ Ahmed, III, 198.

Yalancı şahitlik yapmak hem yalan söylemek hem de dolaylı olarak iftira etmektir. Yalancı şahitlik ile kul hakkının ihlal edilmesine ve zulüm yapılmasına sebep olunmuş olur. Bu büyük günahlardan biridir.

SONUÇ

Dinimiz, aile ve toplum hayatının güvenli ve huzurlu olmasına, fertlerin dindar ve ahlaklı olması büyük önem vermiştir. Gıybet, Koğuculuk, iftira, yalan ve yalancı şahitlik aile ve toplumun güven ve huzurunu yok eden, fertlerin gayr-i ahlâkî olmasına neden olan kötü davranışlardır. Bu sebeple yüce rabbimiz ve sevgili Peygamberimiz tarafından yasaklanmıştır. Bu davranışlar tövbe etmeyi gerektiren büyük günahlardan sayılmıştır. Bu itibarla müslüman, gıybet, koğuculuk, iftira, yalan ve yalancı şahitlik gibi kötü davranışlardan uzak durmak zorundadır. Bu davranışlardan har hangi birini yaptı ise hemen Allah'a tövbe etmelidir. Bir yerde batıl ve zararlı konuşmalar, dedikodu, gıybet ve koğuculuk yapılıyorsa ortam müsait ise önce ikaz edilmeli, ikaz edilemiyor veya ikaz fayda vermiyorsa o meclis terk edilmelidir. Bu, mümin için bir sorumluluk, bilinçli bir davranış, günahattan kaçış ve günaha vasıta olmama duygusudur. Peygamberimiz konuştuğu zaman müminin doğru konuşmasının veya susmasını tavsiye etmektedir. Müslüman ne eliyle ne de diliyle insanlara zarar veremez, vermemelidir. Bu, mümin olmanın gereğidir.

Çok söze yalan karışabilir, çok konuşma kalbe kasvet verebilir, zihni yorabilir, tefekkürü mani olabilir, dinleyenleri usandırabilir. Çok konuşan çok hata eder ve sözün tesirini azaltır. Bu itibarla az, öz, doğru ve yararlı şeyler konuşmak müminin şiarı olmalıdır.

Müslüman, çok kıymetli olan ömür sermayesini Allah'ın rızası doğrultusunda harcamalı, olumsuzlukları terk etmeli, nefis muhasebesi yaparak kusurlarından dolayı tövbe etmelidir.